

SMOLENICKÝ

POSOL 1-2/2019

FARSKÝ ČASOPIS, XIX. ročník, 21.04.2019 na Veľkonočnú nedeľu Pánovho zmŕtvychvstania

NOVÝ ZAČIATOK

VLADIMÍR KIŠ

Každý si pri čítaní tohto nadpisu môže pomyslieť na niečo iné... Nieкто si spomenie na zabudnuté novoročné predsavzatie, iný zasa na novú prácu či inú životnú zmenu. Iste tušíte, že čosi podobné mám v mysli aj ja, keď sú to ani nie tri mesiace nového poslania v kňazskej službe. Začiatky nikdy nie sú ľahké, ale vedomie, že Boh je v tom všetkom prítomný, a ústretovosť zo strany ľudí, zvlášť aj modlitbou, dáva dôveru a odvalu. Preto sa chcem na tomto mieste aj Vám poďakovať za Vašu trpezlivosť a dobrotu.

No pozrime sa na nový začiatok aj z menej subjektívnej strany. V civilnom živote sme zvyknutí na dôležitosť začiatku občianskeho roka, teda na Nový rok. Z hľadiska cirkevného života je zasa pre nás významným momentom vstup do nového liturgického roka spájajúceho sa s Prvou adventnou nedeľou. Neraz si dávame v takých chvíľach aj predsavzatia do novej etapy života. Čo by ste však povedali na to, že takým novým začiatkom je aj Veľká noc?

V dávnych dobách to bolo tak, že jar s prebúdzajúcou sa prírodou bola začiatkom pre vnímanie každoročného cyklu. Dodnes je to zachované v názvoch niektorých mesiacov, ktoré si nestihli „privlastniť“ rímski bohovia či cisári. Napr. apríl je odvodený od gréckej podoby Venuše – Afrodita, za mesiacom jún je rímska bohyňa manželstva Juno a august odkazuje na cisára Augusta (známeho aj z udalostí okolo Ježišovho narodenia). Názvy ako september až december však v sebe ukrývajú jednoducho poradie mesiaca v roku – od septembra ako siedmeho mesiaca (*lat. septem*) až

Dekanát Smolenice a farnosť Smolenice majú nového dekana a farára. Je ním vdp. Mgr. Vladimír Kiš. Do úradu bol slávnostne uvedený 3. februára 2019 arcibiskupom Mons. Jánom Oroschom. (foto iš)

po december ako desiaty mesiac (*lat. decem*). Rok teda začínal na jar. Toto však nie je len dávny kultúrny prežitok, ale má to aj svoj náboženský význam. Ježišovo zmŕtvychvstanie vytvára nový začiatok, počiatok nového stvorenia. V ranom stredoveku sa dokonca objavuje myšlienka, že Kristus vstal z mŕtvych v ten istý deň, keď bol stvorený svet. Napokon Ježišova veľká noc je v úzkom súvisi so židovskou Paschou – Veľkou nocou. Keď sa postupným vývojom kresťanského sviatku Veľkej noci rozšíri jej slávenie na viac dní, dokonca na celé obdobie veľkonočné, ktorému predchádza pôstna príprava, a vyformuje sa podobný sviatočný okruh vianočný s adventnou prípravou, liturgický rok sa prirodzene začína práve Adventom.

Veľkonočné sviatky však určite predstavujú ten najdôležitejší míľnik na ceste liturgickým rokom. Uzatvorila sa pôstna príprava, ktorú sme na seba prijali viac-menej vedome (aj navonok znakom popola). Odriekaním a konaním dobra sme dávali najavo seba, ale aj Bohu a vari aj ľudom, že nám na sebe správnym

spôsobom záleží. Nieкто z blízkyh nám mohol aj pomôcť, už tým, že vedel o našej snahe a stala sa tak vytrvalejšou. Nezabudnime však na to, že v prvom rade Boh sa zaangažoval na našej premene. Často až s odstupom času dokážeme oceniť mnohé momenty – neraz neľahké –, v ktorých nám dobrý Boh umožnil povyrásť... Veľkonočné sviatky znamenajú úľavu po období pôstu, ale zároveň pozývajú k ešte radostnejšej spolupráci na dozrievaní svojho života. Svätý Pavol nás oslovuje hlbokým podobenstvom: „*Ste totiž akoby nekvasený chlieb. Vedť bol obetovaný náš veľkonočný Baránok, Kristus. Preto slávme sviatky nie v starom kvase ani v kvase zľoby a nepravosti, ale s nekvaseným chlebom čistoty a pravdy.*“ (1 Kor 5, 7-8) Nie je toto nový začiatok – vo vďačnosti za Kristov boj a víťazstvo, v odvahe kráčať po boku takého Víťaza? A hoci vo svojom živote ešte neraz spoznáваме trpkú príchut' prehraných bojov, ak patríme Ježišovi, jeho definitívne víťazstvo bude patriť aj nám. Preto – do nového začiatku – „**POKOJ VÁM!**“ a „**NEBOJTE SA!**“

EDITORIÁL

Další ročník farskeho časopisu štartujeme s novými členmi redakčnej rady a opäť zásadnými personálnymi zmenami v našej farnosti a dekanáte. Množstvo príspevkov nás viedlo k tomu, že začíname dvojčísлом. Veľa priestoru nám na dlhé úvody ani nezostalo, tak bez zbytočných slov... pustite sa do čítania!

redakčná rada

SRUŽENCOM V RUKE

EMÍLIA BIHARIOVÁ

VENOVANÉ „Ernuške“...

Keď prichádzame do kostola, mnohé veci očakávame akosi automaticky, že bude odslúžená omša, že má kto otvoriť, nachystať veci na liturgiu, upratať chrám... Jednou z pravidelných služieb, ktorú si možno ani nevedomujeme, je duchovná príprava na slávenie omše pol hodinu pred jej začatím vo forme ruženca. A hoci si dnes ženy medzi sebou rozdeľujú jednotlivé desiatky ruženca, predmodlievanie je v „réžii“ nám dôverne známej tety Ernušky.

Službu „modleníčky“ už niekoľko rokov s láskou vykonáva a ako sama priznáva, už ani nevie, kedy presne začala. „Zavolala ma pani Študentová a pani Volnerová, aby som im vypomáhala, keďže už boli staršie.“ Dedukujeme, že pravdepodobne v druhej polovici osemdesiatich rokov ešte za pôsobenia dôstojného pána Mrvu. A prečo sa vlastne nechala zlákať k tejto službe? Kde môžeme nájsť základ? „Rada sa modlím a stále je za čo sa modliť. Pochádzala som z veriacej rodiny. Mój dedko boli kostolník v Lošonci a inak ako „kostelníkoví“ nám nehovorili. Pamätám si ho vždy s fajkou, pomáhali sme mu zvonit ako deti, keď ešte neboli automatické zvonky ako dnes.“ A rada sa modlí aj dnes, keď už niekedy „od tretej rána nemôžem spať, tak sa modlím.“

Pani Ernestína Sládeková je pôvodom Lošončanka, v roku 1961 si zobrala Smoleničana a privydala sa do Kukučínovej ulice. Aktívna veriaca, kto-

JE VÔĽA VÄČŠINY VŽDY TO LEPŠIE RIEŠENIE?

PETER JANIGA

Vôľa väčšiny alebo demokracia je dnes vo všeobecnosti ľuďmi považovaná za najspravodlivejší postup pri výbere najlepšieho riešenia. Preto sa k nej moderná spoločnosť aj s hrdoťou hlási. Logicky sa pritom ale predpokladá a často i vyžaduje podriadenie sa menšiny väčšine. Ale je väčšinový výber vždy tou správnu cestou? Pre našu cestu do večnosti to neplatí. Tak nás to učí samotný Pán. Vyzýva nás vyhýbať sa ponúkanej širokej bráne a priestranej ceste, hoc je aj mnoho tých, čo cez ňu vchádzajú a povzbudzuje nás vchádzať tesnou bránou a úzkou cestou s málom tých, čo ju nachádzajú. Neponúka žiadne referendum pre výber cesty a tú, ktorá je príjemná a pohodlná aj keď si ju vyberá väčšina, zavrhuje. Nabáda nás, ak ide o skutočné hodnoty, ísť za nimi spolu s hľadajúcou menšinou po tesnej a úzkej ceste, lebo tá vedie do života.

rá nielen predmodlieva, ale patrí tiež k dlhoročným stáliciam žien, ktoré upratujú v našom chráme - taká neviditeľná služba mnohých žien v našej farnosti. Tiež je súčasťou skupinky žien, ktorá pravidelne spieva na pohreboch, dlhé roky však bola aktívna aj v chrámovom zbore, ešte za pôsobenia organistu pána Indrichoviča. Aj vďaka svojím kontaktom z práce (oddelenie odbytu v Chemolaku) vedela pozháňať mnohé potrebné veci do kostola, avšak nechce o tom príliš hovoriť, pretože „podstatné je, čo vidí Pán, nie ľudia.“

Táto usmievavá, čiperná osôbka, okrem iného milovníčka ochotníckeho divadla, nedávno oslávila osemdesiatku, vraj ju priniesol Mikuláš 6. decembra v roku 1938.

Redakcia Smolenického posla jej v mene celej farnosti k nedávnym okrúhlym narodeninám želá veľa Božieho požehnania, síl, zdravia a chute i naďalej vykonávať službu v našej farnosti. A za ňu vyslovujeme Pán Boh zaplat'!

(foto Andrej Lančarič)

ZOBOR ZDRAVÍ ZÁRUBY 4

MILOSLAV MRVA

Prijmite milí čitatelia srdečný pozdrav z najstaršieho slovenského mesta spod Zobora!

A keďže sa blížia Veľkonočné sviatky, chcem Vám popriať krásne veľkonočné dary – ako je radosť, pokoj, láska a nádej od Vzkrieseného Vít'aza, aby sme sa všetci spolu stretli vo večnosti, v trvalom šťastí, ktoré „ani oko nevidelo, ani...“.

Ďalej chcem pozdraviť nového duchovného pastiera, otca Vladimíra a prajem mu veľa pastoračných úspechov!

Kladiem si otázku: „O čom písať?“ Mám toho veľa na srdci a do pera sa mi tlačia myšlienky o štedrosti ľudí spod malokarpatských vrškov, tiež o láske k našej viere, keď sa dozvedám, že niektorí nás opúšťajú. No ale k tomu niekedy nabudúce. Radšej by som ešte dokončil myšlienky z minulého čísla - o problémoch v manželstve - v spoločenstve, ktoré je priam stvorené pre lásku a dobro.

Základom manželstva je láska, ktorá chce šťastie tomu druhému. A lásku čerpáme z toho Božieho zdroja, kde „ani na borách nerastie, ani v poli ju nesejú“. Keď chceme stavať dom, musíme mať plán, projekt. A práve vybudovať šťastný domov manželstva si vyžaduje zvlášť dobrý plán. Predovšetkým je to záväzok voči Bohu, ktorý manželia urobili pred tvárou Pána vesmíru a nedozerných galaxií, keď sľúbili, že budú žiť v láske, že sa budú milovať a čuť po všetky dni svojho života, v šťastí, v nešťastí, v zdraví, v chorobe a aby to zadupľovali, ešte to potvrdili aj prisahou na Kristov kríž. Toto je ten projekt, ten plán, ktorý majú mať manželia pred sebou. A mali

by ho mať napísaný ozdobným písmom v rámečku na stene pod krížom. K tomu je potrebné neustále si to pripomínať a za to sa modliť. Či už osobne alebo spoločne. S Bohom je to úžasná sila! Priam kozmická! S Bohom dokážeme všetko!

Ako píše sv. Pavol: „*Všetko môžem v Tom, ktorý ma posilňuje!*“ Toto je teda ten fundament, ale je potrebné, aby sa manželia usilovali čo najviac podľa toho aj žiť. A to sa dá dosiahnuť osobnou disciplínou a pevnou vôľou. O sv. Františkovi Saleskom je známe, že bol v mladosti veľmi prudký, hnevливý, ba vraj kopal aj do dverí..., ale svojím úsilím a s pomocou Božou dosiahol, že bol láskavý a dokonca mu hovorili „Anjel pokoja“! a tento svätec vyhlásil, že peniaz, za ktorý sa dá kúpiť táto dokonalosť sa nazýva sebazaprenie! Veď aj Pán Ježiš hovorí, že „*keo chce íst' za Ním, nech zaprie sám seba a nech Ho nasleduje!*“

Tomáš Kempenský pripomína, že len o toľko pokročíme, koľko si rozkážeme! Teda aj v manželstve je potrebné, aby sme mali „tie peniaze“, ktorými sa „kupuje“ láska, pokoj, sebaovládanie a pevná vôľa. A toto treba nacvičiť, zvlášť v dobe známosti, v dobe zamilovanosti, kedy človek dokáže úžasnú vec! Máme sa cvičiť aj v zachovávaní vernosti, hlavne predmanželskou čistotou!

Podľa časopisu „Milujte sa!“ urobili v Poľsku medzi mladými anketu s otázkou: „Prečo chceme zachovať predmanželskú čistotu?“ Z odpovedí mladých poľských dievčat vyberám:

• „Áno, rozhodla som sa počkať, lebo najkrajším darom pre manžela je panenské srdce a telo! Čistota dáva človeku krásu!“

• „Sexualita je príliš dôležitá a krásna, aby sa z nej stala hračka!“

• „Zachovávam čistotu z úcty k sebe samej!“

• „Nečistota ponižuje! Niektoré žijú ako zvieratá, to nie je pre mňa!“

• „Čistota učí láske, lebo sa chcem radosť z života; nie je nič horšie ako ťažký hriech!“

• „Ak sama nebudem mať úctu k sebe, ako ju môžem očakávať od iných? Raz stratené panenstvo sa už nedá získať späť!“

• „Nechcem byť pre niekoho len ďalšou partnerkou!“

• „Ťažký hriech zabíja dušu!“

• „Muži si cenia panenstvo, sex si rezervujem pre manžela!“

• „Čistota pripravuje na manželskú vernosť!“

• „Ak človek žije v hriechu, láska zomiera.“

• „Ešte nik neľutoval, že si zachoval panenstvo do sobáša!“

No a z pestrých odpovedí chlapcov, tínedžerov z Poľska, vyberám, prečo chcú čakať až do sobáša:

□ „Lebo chcem zostať slobodný!“

□ „Predmanželská čistota vedie k dobrému spolužitiu v manželstve.“

□ „Lebo mám úctu k svojmu dievčaťu, priemernosť a bezcennosť ma neláka, mám rád ťažké úlohy!“

□ „Neznášam správanie sa podľa módy! Zdravé ryby plávajú proti prúdu; s prí-

dom len zdochnuté!“

□ „Nechcem dievča využiť, nie som ešte zrelý na zodpovednú lásku.“

□ „Nechcem ublížiť dievčaťu, ktoré milujem; takto si formujem čistý charakter.“

□ „Učím sa prekonávať svoj egoizmus; chcem žiť tak, aby moja budúca manželka bola na mňa hrdá!“

□ „Svoj život chcem budovať na pevnom základe prikázaní a sviatostí, nie na základe hriechu!“

□ „Z hriechu nikdy nebude nič dobré! Čistota ma privádza bližšie k Bohu...“

□ „Nemal by som úctu k dievčaťu, keby bolo „ľahké“; hádam to platí aj naopak!“

□ „Pán Boh hovorí „po svadbe“, diabol hovorí „pred svadbou“ ...“

□ „Nuž práve preto po svadbe, pretože chcem byť verný budúcej manželke!“

Život je krásny! Ale nič nie je bez boja, bez námahy, ba dokonca bez utrpenia! Ale prináša to krásne ovocie! Ako sa hovorí: „*Pre milého, nič ťažkého*“ alebo „*pre milú, žiadnu inú*“ alebo „*pevná viera a silná vôľa všetko zdoľá!*“ Aké je to požehnanie pre deti, ktoré majú takýchto rodičov!

Na záver si drahí priatelia prajem a za to sa aj modlím, aby neboli tie - naozaj odporné - rozvody. Dost' už bolo nešťastných manželstiev, bôľu a slz! A zároveň si želim a aj za to sa modlím, aby manželia pod Zárubami boli šťastní, žili v láske, svornosti a vernosti!

Váš Miloslav spod Zobora

Dňa 6. apríla 2019 bola odslúžená sv. omša pri príležitosti 80. výročia tragickej smrti pilota Štefana Devana.

(foto Andrej Lančarič)

Bibliická olympiáda, dekanátne kolo. Alica Sedláková, Anna Sedláková a Michal Zvonár vybojovali 2. miesto. Blahoželáme!

(foto iš)

SLÁVNOSTNÉ UVEDENIE VDP. MGR. VLADIMÍRA KIŠA DO ÚRADU DEKANA A FARÁRA

ZHOVÁRAL SA JÁN JAKUBEC, REDAKČNE UPRAVILA IVANA ŠTIBRANÁ

Február sme začali významnou udalosťou. Do našej farnosti prišiel nový kňaz **vdp. Mgr. Vladimír Kiš**. Keďže sa zároveň uskutočnila aj výmena na pozícii dekana, uvedenie do úradu bolo súčasťou slávnostnej sv. omše, ktorú celebroidval **Mons. Ján Orosch**. Prítomní boli aj kňazi dekanátu Smolenice a rodičia nového kňaza.

Vladimír Kiš sa narodil 17. augusta 1977 v Šali. Vysvätený za kňaza bol 6. júla 2002 v Trnave. V rokoch 2002 – 2004 absolvoval štúdium v Ríme. Od roku 2004 do roku 2005 bol kaplánom v Bratislave v Konkatedrále sv. Martina. V rokoch 2005 a 2006 bol rektorom Katedrály sv. Jána Krstiteľa a ceremoniárom ABÚ v Trnave. Do Ríma sa vrátil v rokoch 2006 - 2008 ako správca Slovenskej katolíckej misie. Od roku 2008 do roku 2011 bol kaplánom v Novom Meste nad Váhom. Najdlhšie pôsobil v Abraháme ako administrátor v rokoch 2011 - 2019. Od februára 2019 je farár a dekan v Smoleniciach.

Postrehy rodičov

Pri slávnostnej príležitosti, na ktorej boli prítomní aj rodičia nového pána farára, sme im položili niekoľko zvedavých otázok ohľadne povolania ich syna.

Pani Kišová, kedy sa váš syn rozhodol stať kňazom?

Čo si spomínam, bol s krstnou mamou v Ríme ako 12-ročný. Možno tam bol prvý podnet.

Viedli ste ho aj vy k tomu ako katolícka rodina?

Áno, chodil do kostola, rád miništroval. Ale nejako sme to nepreberali. Potom začal aj na gitaru chodiť, mal rôzne záujmy. Keď si

mal napísať prihlášky do školy, on si napísal teológiu. Druhú školu si ani nedal, že on chce predsa teológiu.

Takže ani ako chlapec nechcel byť traktorista, či niečo podobné?

Nie, nie.

Božie povolanie?

To je také povolanie, že sa nedá ani nabovárať ani odhovárať.

Spýtame sa aj otca, že ako to bolo s tou výchovou? Pán Kiš, brávali ste syna do kostola alebo na púte? Robili ste niečo cieleňé alebo ako to bolo?

Do kostola sme chodili pravidelne a tak samé to prišlo. Ja som mu aj hovoril, že môže byť lekár, učiteľ, podľa povahy a tak všetko spolu. Ale on mi hovorí, že on nepôjde inde na skúšky, že treba aj lekára ľudských duší.

Slovo otca biskupa

Biskup nie je vo farnosti každý týždeň ani mesiac, ba ani rok. Preto sme túto príležitosť využili a požiadali sme ho o slovo pre našich veriacich, čo on považuje v súčasnej dome za obzvlášť dôležité, čoho by sme si mali byť vedomí vo vzťahu ku kňazom, viere, farnosti, Cirkvi ...

„Ako som spomenul aj v homílii, Slovensko je síce malá krajina, ale je tu taký veľký rozdiel v mentalite, že sa to aj ťažko verí. Svoje pas-toračné pôsobenie som začínal vo Veľkokertí-

skom okrese pri Lučenci. Tam sú veriaci aj maďarskej národnosti, Rómovia, Slováci. Potom som účinkoval pri Šabách, potom v Štúrove, potom v Komárne, potom pri Dunajskej Strede, v Čunove a v Bratislave. Všetko je s odstupom asi 50km. Niekedy je potrebné sa aj zastúpiť, keď vás požiadajú kňaz zo susedstva. Dodnes si tie dediny a miesta pamätám, kde som sobášil, pochovával, slúžil sv. omšu a to je vám veľký rozdiel. Bolo to väčšinou na tej linke maďarsky hovoriacich, ale ja som bol aj severnejšie. V Nových Zámkoch, Banská Štiavnica a okolie. No to je zase celkom iný svet. Ťažký život baníkov, v zime sneh, ťažká dostupnosť...

A všade byť k ľuďom milý, empatický, chápať ich situáciu a prispôbiť sa ich reči... Ľahko je povedať, si na Slovensku, hovor po slovensky, no ale choďte do Vojvodiny, do Rumunska a povedzte našim Slovákom, nauč sa po rumunsky! Prečo chceš slovenskú sv. omšu? Každý svoje intímne duchovné vzťahy, modlitbu, si vybaví najlepšie vo svojej materinskej reči. To nevygumujete. Ako je dieťa 9 mesiacov v lone matky, už vtedy vníma materinskú reč. To netreba nikomu brať. Ale radšej sa naučiť jazyky a používať to ako evanjelizačný nástroj. Mnohým som to už vysvetľoval, niekto to príjmu, iní nie. Mám výbodu, že som od Bratislavy zo zmiešanej rodiny. Bolo to vždy normálne, že starý otec rozprával po nemecky, babička po maďarsky, mamičku som mal Záboráčku z Lozorna. Takže tam to tak prirodzene fungovalo.

Obrad uvedenia dekana do úradu. (foto iš)

Prinášanie obetných darov, naľavo rodičia vdp. Vladimíra Kiša. (foto iš)

PÔST A VEĽKÁ NOC

DAŠA LANČARIČOVÁ

„Slávenie Veľkonočného trojdňa Kristovho utrpenia, smrti a vzkriesenia, ktoré je vrcholom liturgického roku, nás zakaždým pozýva prežívať prípravu naň s vedomím, že naše pripodobnenie sa Kristovi je neoceniteľným darom Božieho milosrdenstva.“ (Posolstvo Svätého Otca Františka na pôstne obdobie).

Znova vstupujeme do obdobia pôstu, očisty, odpustenia, modlitby a dávania almužny. Popolcová streda ako vstupná brána do veľkého pôstu, cesta pokánia a snaha o prehĺbenie viery a premeny svojho života. Teória nastudovaná, predsavzatia veľké, odhodlanie všetko splniť a dodržať ešte väčšie, len aká je naozaj skutočnosť. Hriech ako deštruktívna sila našich vzťahov v rodine, medzi priateľmi, na pracovisku rozleptáva harmóniu pokoja a dáva človeku pocit nadradenosti a určitej voľnosti voči iným ľuďom. Pošliapaný a ohrdnutý Boží zákon - zákon lásky, presadí zákon silnejšieho proti slabšiemu. Hriech nahlodáva naše vnútro a Zlo si mädlí ruky a vysmieva sa z kúta chamtivosti, samoty, úpadku a celkovej deštrukcie. Útek

do ticha chrámu, uzdravujúca sila pokánia a odpustenie sú náplasťou na ubolené rany a vyslobodením z osídien skazy. Božia láska vystiera ruku a ponúka pokoj, silu a istotu. S nadšením kričíme Hosana a vítame Ježiša vo svojom živote. Mlčky kráčame s Ježišom v dave a sprevádzame ho na jeho krížovej ceste. Ako často sa podobá aj tej našej, každodennej. Prizeráme sa jeho utrpeniu a svojimi hriechmi a správaním mu robíme kríž ťažším. Opätovne obnovujeme jeho rany a svojimi postojmi a činmi ho znova a znova zrážame k zemi. Ideme s ním až na Golgotu nenápadne postávajúc a tváriac sa, že sa nás to netýka. Naša chamtivosť, nenávisť a egoizmus vtlačá čoraz hlbšie trné koruny do jeho hlavy. A odrazu sa pozície menia. Vystierame ruku na pomoc a topíme sa v bahne vlastných hriechov, pádov, urážok a sebeckva. Hľadáme v dave mocnú ruku Šimona a láskavé srdce obetavej Veroniky. Náš kríž sa nám zdá byť nezvládnuteľný a cesta k spásu čoraz ťažšia a viac a viac nedostupná.

A vtedy sa zjaví láskavá náruč nášho Pána, ktorá ponúka pokoj, odpustenie, istotu a novú nádej. Hľadíme na kríž, ktorý je znakom spásy, pokory, obety a utrpenia.

V tichu chrámu na oltári svieti Oltárna sviatosť. Záchytný maják našej záchranu. Vyžaruje lásku, pevnú zem pod nohami a záruku obrátenia. Nasávame z nej obrovskú silu a energiu. Vnútro stále bojuje s nepokojom, ale zdravý rozum víťazí. Nedovoľme, aby tento blahodarný čas, čas prípravy na víťazný príchod Spasiteľa uplynul bez úžitku.

„Vzdajme sa egoizmu, zabludenosti do seba a obráťme sa k Ježišovej Veľkej noci. Nech sa nám bratia a sestry v núdzi stanú blízkymi, s ktorými sa podelíme o naše duchovné a materiálne dobré.“ (pápež František).

Vy kročme teda smelo do tohto pôstneho obdobia, prijmime do nášho života Kristovo víťazstvo nad hriechom a smrťou, tešme sa z jeho zmŕtvychvstania a nasávajme z neho silu pokoja, lásky a nádeje.

Takže aj vy, aby ste pochopili, že ten nový kňaz prichádza z nejakého iného prostredia. Povieť si, že Šoporňa nie je až tak ďaleko, ale verte mi, že to je úplne iný svet.

V seminári sme mali teraz asi 5-6 takých povolání, ktoré pochádzajú z farností, kde 20-30 rokov nemali kňaza. A práve odtiaľ si Pán Boh povoláva. Tá túžba je taká veľká, že tí ľudia si povedia, že Pane Bože, chceme ti slúžiť. A naopak môže byť super farnosť, všetko majú, všetko vedia a nemajú povolania. Bol som aj na takom mieste, kde všetko

vedeli. V podstate im nič nové ten kňaz nevedel povedať. Potom je to dosť ťažké, lebo si hovoria, čo nám tu tento ide rozprávať...

To čo mi dnes tak dosť vadí v spoločnosti, že bez akejkoľvek informácie, že by sme išli za tým kňazom alebo za biskupom, spýtali sa ho, toto nemáme celkom jasné, novinári hneď píšú tam, tam, tam... informácie, ktoré absolútne nemajú s pravdou nič spoločné, nepodložené. A neprídu sa porozprávať, lebo im to interné predpisy nedovoľujú.

Vo farnosti toto musí fungovať. Nabrat' toľ-

ko odvahy a ísť za tým kňazom. Byť taký rodinný a aj si vedieť odpustiť. Keď sa objaví aj nejaký neduh v živote kňaza, aj vtedy ho nie zasliapať do čiernej zeme, ale ho povzbudiť, podržať. Ale mu aj povedať. Tým, že sme boli vysvätení, sme sa nestali svätými ľuďmi. Musíme sa každý deň stávať kňazmi.“

Ďakujeme za rozhovor rodičom, otcovi biskupovi a nášmu novému pánovi farárovi a dekanovi želáme veľa úspechov!

Mons. Ján Orosch, vzácna a pamätná návšteva v našej farnosti. (foto iš)

Nového duchovného otca privítal za veriacich pán Miroslav Sedlák. (foto iš)

Vdp. Kiša bol v Smoleniciach aj na primíciách vdp. Juraja Vitteka. (foto archív Emília Bihariová)

SMOLENICKÉ ZVONY V NOVOM ŠATE

ANDREJ LANČARIČ, KOORDINÁTOR PROJEKTU, ČLEN FER

Zvony a ich zvuk, to je zvonenie. Fenomén, ktorý neodmysliteľne a neopakovateľne sprevádzal a dodnes sprevádza človeka životom. Ako osobitý prejav ľudskej kultúry sa stali súčasťou - zvukovým sprievodcom nášho každodenného života. V kresťanskom prostredí zvony patria k duchovnému a kultúrnemu dedičstvu každého národa a cirkvi. Sú používané na posvätné účely, zvolávajúce k bohoslužbám a vyzývajúce k modlitbe, oznamujúce tiež čas a príchod vzácných hostí, úmrtie našich blízkych, ale aj ohlasujúce nebezpečenstvo, požiar, povodeň a taktiež iné nespočetné príležitosti, ktoré sa dotýkajú našich životov. Každý zvon má svoju históriu a príbeh, ktorý sa snaží objasniť náuka o zvonoch tzv. kampanológia.

Z histórie našich zvonov

Aj zvony nášho farského kostola píšú dlhý a vzácny príbeh. Z dostupných archívnych prameňov sa dozvedáme, že pôvodne boli vo veži farského kostola tri zvony, ale inde sa zasa spomínajú iba dva. Situácia sa však radikálne zmenila počas prvej svetovej vojny v čase rekvirácie. Najväčšie zvony boli v roku 1917 zhodené z veže, rozbité a použité na vojnové účely – na delá a kanóny. Po vojne ostal vo veži iba najmenší gotický zvon pochádzajúci z pätnásteho storočia, ku ktorému potom na pôvodnú zvonovú drevenú stolicu pridali ako posilu ešte malý umieračik (rok uliatia 1775) zo zvonice pri Obecnom úrade. Takto spolu zvonili až do roku 1930, kedy sa podarilo dať dokopy peniaze od darcov na uliatie troch nových zvonov (farský, grófsky a obecný). Tie odliali v dielni bratov Fischerovcov v Trnave a 7. septembra 1930, keď ich priviezli do obce, boli aj slávnostne posvätené. Fischerovské zvony a ich zvonovina (bronz) bola jedna z najkvalitnejších vôbec. Novo inštalované zvony dostali aj svoje mená: najväčší Božské Srdce, stredný sv. Jozef a malý sv. Cyril a Metod. (Pre viac informácií o histórii

smolenických zvonov pozri Smolenický posol 2012/č.4.)

Technické vybavenie zvonov

V tej dobe bol pomerne moderný a často používaný systém zvonenia

patentovaný pánom Pozdechom, kedy zvony umiestnili na kovovú konštrukciu z masívnych oceľových nosníkov a srdcia sa priviazali k závažiu. Zvony vykonávali iba krátky a obmedzený pohyb, keď narážali do stojaceho srdca. Takto častokrát ale hrozí prasknutie zvona. V tom čase sa zvonilo výlučne ručne lanami. Tento spôsob pretrval až do deväťdesiatych rokov nášho storočia, kedy sa pristúpilo k elektrifikácii technického vybavenia zvonov. Systém bol na tú dobu moderný, nie však správny. Ideálny a prirodzený systém je použitie drevenej zvonovej stolice, drevených závesov a lietajúceho srdca. Vtedy celý systém nie je pevne spojený s murivom a neprenášajú sa tak vibrácie zo zvonenia do konštrukčných častí stavby. S odstupom času mal Pozdechov systém aj v Smoleniciach zlý vplyv na statiku veže a v posledných rokoch sa dal systém označiť ako značne poruchový. Situácia sa javila ako závažná, a preto sme sa rozhodli pristúpiť k celkovej rekonštrukcii zavesenia a technického vybavenia zvonov.

Príprava zvonovej komory

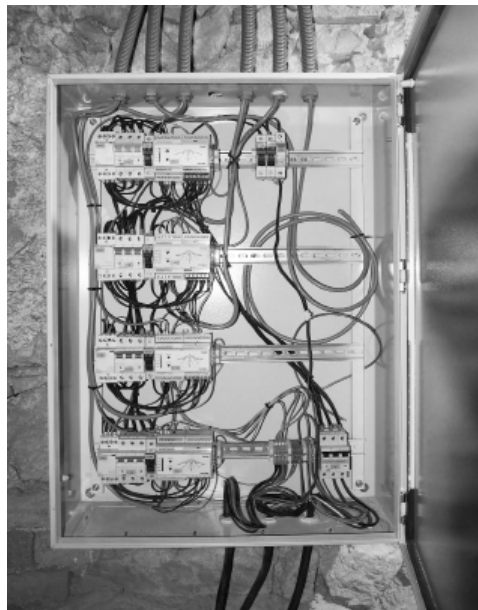
Po technických obhliadkach a výbere dodávateľa sme 15. októbra začali sled rekonštrukčných prác, pričom sa pracovalo na etapy kvôli rôznym technologickým nadväznostiam. Zhotoviteľom diela bola zvonárska dielňa Miloša Rychtárecha (RYCHTECH) z Trenčianskeho Jastrabia. V prvom týždni od 15. októbra sa urobilo v zvonovej komore upratovanie, odstrojenie zvonov od všetkého pôvodného vybavenia t. j. odstránili sa srdcia zvonov, závažia, oceľové laná, elektrické cievky a magnety vrátane pôvodnej elektroinštalácie. Na najvyššom podlaží veže sa nainštalovali reťazové kladky, ktorými sa hneď spustili dva najmenšie zvony do okenných otvorov. Časť pôvodnej oceľovej konštrukcie sa využila na zhotovenie posuvnej elektrickej reťazovej kladky v okne od cintorína, ktorou sa vyťahovali všetky bremená do veže a naopak

spúšťali sa nepotrebné veci do podvežia z výšky asi 25 metrov. Hneď počas prvého týždňa sa začala rozoberať pôvodná drevená konštrukcia a podlaha, ktorej torzo bolo následne spustené cca o 1 meter nižšie a bolo použité ako lešenie pri búracích a murárskych prácach. Keďže celková hmotnosť novej zvonovej stolice bola približne 6000 kg a naše zvony vážia spolu asi 2800 kg, bolo nutné pripraviť nové stavebné lôžka pre masívne nosníky z dubových hranolov. Veža nemá v priereze tvar štvorca, ale je to obdĺžnik. Do dvoch širších stien sa vysekali po celej dĺžke cca 30 cm hlboké a zároveň rovnako vysoké drážky. Do týchto otvorov sa potom vymurovali pevné a stabilné lôžka pre 6 nových dubových nosníkov. Z búracích prác ostalo na podlahe cez 1000 kg kameniva a vápenného maltového odpadu. Kamenivo sa prebralo a použilo sa v ďalšej etape ako zámurovka. Ostatný nepotrebný materiál sa za pomoci ochotných dobrovoľníkov z radov farníkov poznášal ručne až do podvežia. Nové lôžka a vyčistená veža potom ostala dva týždne v režime technologickej prestávky.

Príprava novej podlahy

Od 5. novembra sa začali intenzívne práce na budovaní novej podlahy pod zvonovú stolicu. Za pomoci elektrickej reťazovej kladky sa vytáhalí nové dubové nosníky do veže. Pre zaujímavosť, nosnosť jedného takého nosníka bola približne 300 kg a dĺžka okolo 5 metrov. Prierez nosníkov bol 20x23 cm. Nebolo ľahké s nimi manipulovať, hlavne vo veži, kde sa museli do pripravených drážok postupne „navliekať“, lebo inak by nebolo možné dostať ich na požadované miesto. Jednalo sa o lepené nosníky tzv. duohranoly, ktoré majú asi o tretinu vyššiu nosnosť a pevnosť ako klasické dubové rezivo. Keď už boli všetky nosníky na mieste, mohlo sa začať s ich obmurovaním a začistením zbytku prázdnych drážok. Použilo sa pri tom pôvodné kamenivo a spotrebovalo sa asi 1500 kg vápenej malty. Bola to naozaj „sýta“

robot, ale opäť sa našli ochotní farníci, ktorí prišli pomôcť v takýchto namáhavých prácach. Aj vďaka nim sa podarilo veľmi rýchlo všetko dať do požadovaného stavu. V ďalších dňoch sa už rozpíľal a rozobral zvyšok pôvodnej podlahy tzv. provizórne lešenie. Celá veža sa potom kompletné vyčistila od zvyškov po starých trámoch, malte, prachu a inom stavebnom materiáli, ktorý by vo veži

prekážal pri ďalších prácach. Išlo asi o „najšpinavšiu“ prácu v rámci celej obnovy. Nasledovalo vyzrievanie zamurovanej časti veže a ďalšia technologická prestávka.

Rekonštrukcia schodiska

Od 12. novembra sa začalo s plánovanou rekonštrukciou schodísk a drevených podláh na jednotlivých podlažiach veže, ktoré boli v havarijnom stave. Chodenie po nich bolo naozaj nebezpečné a riskantné. Schodiská boli rozsušené, schodnice boli značne opotrebované a podlahy deravé a nekompletné. V zmysle odbornej obhliadky a rozhodnutia Krajského pamiatkového úradu v Trnave museli zostať zachované všetky nosné prvky pôvodnej konštrukcie. Tie, napadnuté škodcami, hubami a plesňami, sa preto ošetrili vhodnými nátermi na drevo. Až následne sa osadili nové podlahy a schodiská zo smrekovca spolu so zábradliami a ochrannými plochami pre vyššiu bezpečnosť. Všetky nové drevené prvky boli chemicky ošetrené biocídnym náterom. Dodávateľom týchto prác bolo stolárstvo Andreja Mušku zo Sobotišt'a.

Následne 15. a 16. novembra zvonári prišli dokončiť novú podlahu najvyššieho poschodia veže. Osadili posledné priečne nosníky, aby sa tak previazala celá konštrukcia podlahy. Dubová dlážkovica sa montovala na perodrážku kvôli stabilite aj kvôli vzhľadu. Všetko sa ošetrilo následne lazúrou na vodnej báze s obsahom účinných biocídnych prípravkov na zvýšenie životnosti dreva. Nasledujúci deň sa posledné dva najväčšie zvony spustili na novú podlahu a odstrojili sa od ťažkých liatinových závesov.

Bez elektriny to nepôjde

Pre nový systém zvonenia bol potrebný aj nový a odolnejší rozvod elektrickej energie, a preto bolo nutné inštalovať aj nový prívodný kábel so sakristie cez povalu kostola až do zvonovej komory. Súčasný systém nespotrebuje väčšie množstvo elektrickej energie, potrebuje však viac energie na počiatkové rozhúpanie.

nie zvonov. Prirodzene sa zvoní tak, že srdce zvonu dobieha zvon v jeho krajnej polohe. Zvuk je tak čistejší a jasnejší, pretože zvon má okrem hlavného tónu (prima a jeho tercie) aj rôzne tzv. alikvotné tóny v rozsahu až troch oktáv. To nám umožňuje správna váha srdca a energia úderu, ktorú zabezpečí novo inštalovaný systém. Pôvodný systém nedával možnosť vyniknúť zvonom v plnej sýtosti zvuku. Po dokončení týchto prác sa presunula všetka činnosť k majstrom zvonárom do dielne, kde sa pripravovala dubová zvonová stolica. Stolica sa u nich vystavala do finálnej podoby, následne sa rozobrala, natrela ochranným náterom a logicky očíslovala pre rýchlejšie zloženie na mieste stavby. Medzitým sa pripravovalo ďalšie vybavenie ako sú kované srdcia s oválnou päťou, drevené závesy, kotvy zvonov, elektronika, elektroinštalácia a iné.

Nie je stolica ako stolica

Týždeň pred Vianocami, 17. decembra sa priviezla pripravená stolica do Smoleníc. Keďže nebolo možné sa dostať nákladným autom za koston, všetky diely sa ponosili ručne do podvežia. Brigády sa zúčastnilo okolo 15 chlapov z radov farníkov. Vloženie plne naloženého auta (asi 6 ton) zabralo približne dve hodiny intenzívnej práce. Materiál putoval hneď do veže, kde sa začalo so stavbou samotnej konštrukcie, nakoľko nám ostávalo pár dní do Vianoc. Všetko malo svoju postupnosť kvôli časovému obmedzeniu a výrazne ubúdajúcim miestom v priestore veže. Materiál sa tri dni intenzívne do večerných hodín vyťahoval za pomoci kladky do veže. Pre zaujímavosť, jedna cesta s bremenom na kladke trvala nahor desať minút a zhruba ďalších desať minút nadol.

Zvony opäť zvonía

Budovanie stolice, vybavenie zvonov, osadenie pohonov zvonov, montáž elektroinštalácie, ovládania aj so zavesením samotných zvonov trvalo až do 21. decembra. Vtedy sa zvony po prvýkrát po dvojmesačnej prestávke rozozvučali vo svojej plnej a nevídanej zvukovej kráse. Nové inovatívne dielo vychádzajúce

z tradičného zvonenia v modernom duchu je pastvou nielen pre uši ale aj pre oči. Súčasný systém umožňuje moderné programovateľné bezkontaktné zvonenie, ovládané cez dotykový LCD displej, ako aj tradičné zvonenie za pomoci lana, nakoľko zvon nie je nijako spojený s motorom. Pohon zvonov tvorí lineárny motor s modernou elektronikou, zaisťujúcou postupné rozhúpanie, samotné húpanie, aj zabrzdenie zvonov. Nedochádza k žiadnym nepravidielnym či príliš silným úderom. Za štandardných podmienok je životnosť takéhoto systému najmenej 300 rokov a pevne veríme, že toľ-

ko vydrží aj k spokojnosti všetkých farníkov, ako aj občanov Smoleníc. V januári sa podarilo ešte dokončiť nové odbíjanie a pohon vežových hodín. Všetko teraz riadi jedna inteligentná jednotka, ktorá je napojená na GPS/RCF signál, čím je zabezpečená maximálna presnosť celého systému.

Už môžeme bilancovať

Celkové náklady na realizáciu všetkých horeuvedených prác sa vyšplhali k sume 35 000 euro. Okrem finančných prostriedkov z vlastných zdrojov nám výrazným spôsobom pomohlo dotáciou ministerstvo financií. Taktiež Obec Smolenice nám uvoľnila na zasadnutí obecného zastupiteľstva pre havarijný stav zvonov mimoriadnu dotáciu zo svojho rozpočtu. Keď sme projekt pripravovali a vyhodnocovali jednotlivé ponuky, bolo nám zrejmé, že ak by sme všetky práce nechali na vybraných dodávateľoch, tak by sa konečná suma minimálne o tretinu navýšila. Iba vďaka ochotným farníkom, najmä z radov dôchodcov, napriek časovej náročnosti a pomerne namáhavým prácam, sa podarilo dielo odovzdať načas a podľa plánovaného harmonogramu. Je na mieste poďakovať aj ochotným gazdinkám, ktoré počas prác zabezpečovali občerstvenie pre brigádnikov. Ako poďakovanie sme pripravili do veže pamätnú dosku s menami tých, ktorí sa nebáli priložiť ruku k tak významnému dielu, ktoré bude slúžiť aj pre ďalšie generácie.

Na záver pamätajme, že zvon je živý hudobný nástroj. Nič si s ním nemôže rozumieť lepšie a cítiť ho ako ľudské ruky. Uchopiť jeho podstatu nie je technicky tak náročné, ako je náročné uchovať jeho tradíciu. Zachovať pominuteľnosť okamžitého zvuku predstavuje mimoriadne náročný proces záchrany tradície zvonárstva. To, na čo sú zvony určené, je práve to, čo je osobité. Ak sa však touto stránkou zvonov nezačneme zaoberať, je namieste obava, že naše mnohé slovenské historické zvony postupne onemejú.

(foto autor)

AKO SA STAL PÁN MICHAL INDRCHOVIČ, „MIŠKO“, ORGANISTOM V SMOLENICKOM KOSTOLE

(Dodatok k článku Smol. posol 2018/4, s. 10)

ELEONÓRA ČURAJOVÁ

Do roku 1951 do konca júna bol riaditeľom na Základnej 5-triednej škole v Smoleniciach Vojtech Chudoba. Zároveň bol aj organistom. Mal 3 roky do dôchodku. Už vtedy boli veľké tlaky na náboženskú aktivitu. Učiteľ, riaditeľ a organista zároveň. To sa nezhodovalo. Bol viackrát na školskom okresnom inšpektoráte predvolaný. Bolo rozhodnutie. Nastúpiť na dvojtriedku do Lošonca k 1. septembru 1951. 3 roky do penzie. To bol tvrdý oriešok – v pokročilom veku sa sťažovať. Nebola zohľadnená jeho poctivá služba v škole. Ani vládna garnitúra v Smoleniciach sa ho z pochopiteľných dôvodov nezastala. Ležalo mu na srdci organovanie v kostole.

Oslovil Miška Indrichoviča, či by neskúsil túto službu prevziať. Miško poznal organ len ako nástroj pre kostol. Pustil sa s plnou vervou do tejto služby. Nakoľko bol zamestnaný na JRD, na nácvik mal čas len po večeroch. Kostolníkom bol vtedy pán Jozef Roháč, ktorý bol ochotný Miškovi otvoriť kostol a pobudnúť s ním v kostole počas nácvikov. Miško neraz uzímený a unavený bol húževnatý, poctivo cvičil. Na Vianoce už mal aj kostolný spevokol a Vianoce boli slávnostné. Mal porozumenie zo strany rodičov aj manželky. Rešpektovali ho. Miško túto funkciu bral ozaj zodpovedne, bez výkyvov, na česť a slávu Božiu.

Vďaka ti, Miško

MODERNÝ ČLOVEK V ASPEKTE VEĽKEJ NOCI

(teologická úvaha)

MAREK SOPKO

Prevažná väčšina ľudí už nevníma Ježiša ako udalosť, ale iba ako formu idey. Najmenej však je tých, ktorí v ňom vidia osobu, ktorú stretli, milovali a ktorej zasvätili svoj život apoštoli a spolu s nimi mnohí svedkovia evanjelia.

K masívnemu odmietaniu Boha dochádzalo už v období veľkých vedeckých a technických objavov, ktoré poznamenali Európu koncom 18. storočia. Človek sa pod ich vplyvom rozhodol, že ovládne prírodu a stane sa nezávislým. Technika mu vnukla pocit, že je pánom sveta, a preto sa začal správať ako zvrchovaný vládca priestoru, ktorý sa po vypudení Boha vyprázdnil.

Človek si predsavzal dosadiť na Božie miesto seba. Jeho idolom sa stáva mytologický Prometheus, syn Titana, ktorý ukradol oheň z Diovhov paláca a daroval ho ľuďom. Namiesto uctievania Boha si človek zvolí cestu „zbožšťovania samého seba“. Oheň nie je len prvok, ktorý prináša teplo a lepšie upravenú stravu, ale prináša aj svetlo, svetlo poznania, je aj metaforou rozumu a intelektu. A tak by sme mohli bájneho Prometea azda aj volať pravým menom, lebo ten kto nosí „svetlo vzbury“ sa nazýva Lucifer.

Každopádne Boh je vnímaný ako ten, kto kladie prekážky individuálnemu rozvoju človeka tým, že chce spútať jeho vôľu nejakými príkazmi. Fenomén zatmievania Boha prevažuje v bohatých a mocných krajinách súčasného sveta výraznou inklináciou k praktickému materializmu, neobmedzenému a nespútanému konzumu či definovaniu faloš-

ných mravných kritérií. Jediným zmyslom života sa stáva matéria a okamžité uspokojovanie potrieb.

S mŕtvym Bohom však ľudstvo pochovalo aj dobro, krásu, lásku a pravdu. Boh sa stal v postmodernom svete zbytočnou hypotézou, ktorá sa čoraz viac vzdáľuje od jednotlivých oblastí života. A práve preto sa musel Boh v Kristovi priblížiť k nám. Prvýkrát, keď nás stvoril, keď sa narodil, keď za nás zomrel a nakoniec, keď vstal z mŕtvych. Približuje sa k nám neustále už od počiatku existencie človeka. Samotný akt stvorenia sa stal zároveň aj nesmierne intímnym aktom priblíženia.

Boh pozná našu minulosť, preto poslal Krista, aby svojou smrťou raz a navždy uzavrel našu minulosť a aby nám svojím zmŕtvychvstaním otvoril dvere budúcej večnej blaženosti.

K správne pochopeniu zmŕtvychvstania sú nutné dve zistenia. 1) Zmŕtvychvstanie je svojím obsahom i podstatou tajomstvom viery. 2) To, čo sa stalo s Kristom, nie je bezprostredne zrejmým výsledkom našich ľudských úvah a kritických štúdií.

Je dobré spomenúť, že zmŕtvychvstanie nebolo samozrejmosťou ani pre Ježišových najbližších. Ba bolo skôr prekvapením, až šokom. Keď Mária uvidela prázdny hrob, jej logický záver znel: „...odniesli mŕtveho a nevieme, kam ho položili.“ Ani pomyslenie na nejaké zmŕtvychvstanie. Prečo? Pretože zmŕtvychvstanie sa nedá vyvodiť z ľudskej skúsenosti. Mŕtvi len tak predsa nevstá-

vajú z hrobov. Rovnako Apoštol Ján, keď spolu s Petrom dobehli k prázdne- mu hrobu, „uvidel a uveril“. Tu Ján jasne vyznáva, že v tomto okamihu našiel vieru.

Zmŕtvychvstanie je pre nás veľkou výzvou aj dnes. Nestačí vstať z mŕtvych spolu s Kristom raz za rok. Každý deň nech sa nám stane takým malým zmŕtvychvstaním, kedy vstaneme z tmavých hrobov hnevu, závidi, pýchy, lakomstva a sebeckta. Veď žiaden z apoštolov nezomrel pre klamstvo, pre výmysel, tak ani my pre klamstvo nežime. Lebo ak niet zmŕtvychvstania, nevstal ani Kristus. Ešte by sa azda našiel niekto, čo by sa obetoval pre dobrého človeka, ale neviem o nikom, kto by sa obetoval pre klamstvo. Kristus zomrel za naše hriechy podľa Písma, bol pochovaný, tretieho dňa bol vzkriesený podľa Písma a ukázal sa živý apoštolom. To sú fakty našej viery, tradície a Písma. Lebo ak Kristus nevstal z mŕtvych, tak zažívame tie najkrajšie a najláskypľnejšie veci vďaka najväčšiemu podvodu v dejinách.

Paradoxne tí istí, ktorí bez bázne robia všetko, aby človeka odtrhli od Boha, napokon okázalo vykrikujú: „Boh nereaguje na naše utrpenie.“ Boh však reaguje. Každý, i ten najmenší, ľudský život je jednou veľkou reakciou Boha na utrpenie človeka. Staňme sa teda poslami Božskej útechy a nádeje, ktorú nám dal svojou smrťou a zmŕtvychvstaním. A to nie raz, ani 77 ráz, ale neustále.

STOROČNICA PÁNA JOZEFA JÁNOŠIKA

ZHOVÁRALI SA DÁRIA JAJCYOVÁ A MIROSLAVA GREGUŠOVÁ

Veru neobvyklá udalosť, aby sa niekto vo farnosti dožil storočnice. A práve my máme v našom spoločenstve človeka, ktorý sa v týchto dňoch takéhoto krásneho jubilea dožíva. Je to **pán JOZEF JÁNOŠÍK**.

100 ROKOV - pre mladších nepochopiteľná skutočnosť, ak sa niekto narodí po prvej svetovej vojne, prežije znárodnenie, druhú svetovú vojnu, normalizáciu, socializmus, ale aj nežnú revolúciu s následnou demokraciou. Niekto, kto vydržal celý život len v jednom zamestnaní (v dnešnej dobe už rarita), kto prežil s jednou manželkou skoro 70 rokov (aj to je dnes rarita), zažil udalostí aj za tri životy. My sme ho navštívili, porozprávali sa, pospomínali a ponúkame vám zopár myšlienok z tohto veľmi milého stretnutia.

Nie každý vie, že nepochádzate priamo zo Smoleníc, mohli by ste našim čitateľom priblížiť odkiaľ ste a ako ste sa ocitli v Smoleniciach?

Pochádzam z Rudna nad Hronom, pracoval som u lesov, zaučali ma a robil som, čo bolo treba. Potom som robil skladníka v drevných skladoch v Hrabíčove, v Klaku a na okolí. Mal som dobrých nadriadených. Prišla mobilizácia, všetci chlapi narukovali na vojnu a mne zverili všetky sklady s tým, že keď sa vrátia, zoberú ma do kancelárie na správu lesov a tak sa aj stalo. Mal som veľmi dobrého vedúceho, pána Bušíka, ktorý si ma obľúbil a bol mi ako otec. Bol správcom majetku lesov v Žarnovici a stal sa núteným správcom lesného majetku aj v Smoleniciach. Bolo po vojne. Pán inžinier Bušík veľmi chcel, aby som odišiel do Smoleníc s ním, čo sa nepáčilo mojej mame, ktorá plakala, keď sa to dozvedela a spytovala sa ma, prečo mám odísť a až tak ďaleko. No nakoniec ma prehovorili a predsa som len odišiel. Postupne sa s tým zmierila aj mama. Tak som sa dostal do Smoleníc. Písal sa rok 1945, bolo po vojne. Kancelárie mali Lesy na Majdáne, až na Vianoce v tom istom roku ma presťahovali do Smoleníc. Mal som takú malú izbičku.

Určite sa vám ťažko odchádzalo. Aké ste mali detstvo, rodičov, na čo si spomínate?

Narodil som sa na sviatok sv. Mareka, kedy sa u nás posväcovalo obilie. Po svätej omši chodili ľudia v procesii a kňaz svätzil poľa. Mama bola druhýkrát vydatá a mala jednu dcéru, moju nevlastnú sestru Irenku. Prvý muž jej padol v prvej svetovej vojne a svoju dcéru ani nevidel, pretože narukoval. Po dlhšom čase sa druhýkrát vydala za jeho brata a narodil som sa ja a ďalšia sestra

Anka. Boli sme chudobní, otec bol dreavorubač, tichej povahy, veľa tobo nenabovoril. Pásaval som keravy, husi. Kúpavali

sme sa v Hrone, boli sme so sestrami vďační za všetko, držali sme spolu ako rodina. Nič zvláštne, mal som také obyčajné detstvo, ale mali sme sa radi. Keď mama doniesla niekedy rožok, júj, to bola vzácnosť! Pomaranče, banány ani neboli v obchode. Čokoládu? Tú som okúsil až ako dospelý. Napriek tomu, že sme veľa tobo nemali, boli sme spokojní a šťastní. Obe sestry sú už mŕtve, denne sa za nich modliem. A mám veľmi pekné spomienky na starkú z otcovej strany, z maminej som nepoznal, keďže veľmi skoro zomrela. Tá ma vlastne vychovávala a mala ma veľmi rada. Aj ja ju.

Vráťme sa ešte k vašej práci.

Vlastne celý život som pracoval pre tú istú firmu, chodil po tej istej ceste do práce, až do svojho odchodu do dôchodku v roku 1979. Keď som sa oženil, najprv sme bývali u svokrovcov a potom sme dostali od zamestnávateľa možnosť kúpiť a prerobiť si tento domček, ktorý predtým slúžil ako maštal. Mal iba štyri steny, bez priečok. Tu sme potom bývali s manželkou a dvomi deťmi.

Ako ste sa zoznámili s manželkou?

(V očiach sa zaleskli slzy.)

Mal som veľmi dobrú manželku, pracovitú, obetavú, čistotnú, bola dobrá kuchárka, každé jedlo od nej mi chutilo. A ja som jej pri varení pomáhal, najmä nedeľné polievky som varil ja. Viete, my sme dodržiavali to, čo sme si pred oltárom sľúbili, aj v zdraví, aj v chorobe, aj v šťastí, aj v nešťastí. Nie ako teraz, trochu sa „pobarkajú“ a už idú od seba. Svoju manželku som si vážil a ctíl a aj ona mňa.

Manželka mi zomrela 14. augusta 2018 a odvtedy sa za ňu denne modliem ruženec. V novembri 2018 by sme

si boli pripomenuli 70. výročie sobáša. Všade ju vidím a rozprávam sa s ňou. Aj v noci, keď sa zobudím, stále si myslím, že je pri mne.

A to ste sa ani nepohádali?

Čo by nie! To je v manželstve normálne. Ale mali sme sa radi. Bola milá, usmievať sa, ale sem tam aj ufrflaná. Bola rodená poľnohospodárka, o našu záhradu sa starala predovšetkým ona a moju kancelársku robotu neuznávala. Aj keď som robil veľakrát v noci, pretože mať na starosti celý ekonomický úsek bolo niekedy náročné a muselo všetko vždy sedieť. Ale mala ma veľmi rada, aj keď to nie vždy dávala najavo a ja som mal veľmi rád ju. A aj v čase, keď bola v nemocnici, mala o mňa starosť a deťom dupľovala, aby sa o mňa postarali.

Poznáme vás ako dlhoročného lektora, príležitostného miništranta, ale predmodlievali ste aj ruženec, krížovú cestu alebo májové litánie. Čo pre vás viera znamená?

Čo vám mám na to povedať? Verím, viera mi dáva silu, veď aj v tejto situácii, keď mi zomrela manželka sa obraciam na Boha, na Pannu Máriu. Panna Mária je moja láska. Veľmi si ju ctím. Utielkam sa k nej a prednášam jej všetky moje bolesti a žiaľ. Veď ona tiež trpela pre svojho Syna, pozná naše bolesti.

A čo sa týka čítania. Bolo to ešte za čias pôsobenia veľádostojného pána Miloslava Mrvu, chodieval som do sakristie. Nemal kto čítať, podal mi lekciónár,

vraj: „Čítajte!“ Veru som mal aj trému, ale pán dekan bol nekompromisný. Povedal som si: „Nuž nejako bude.“ A aj bolo. Neskôr som sa dokázal pozrieť aj na ľudí a časom mi to už neprekážalo, zvykol som si. No a potom, keď pán farár spovedal, alebo mal svätú omšu v Lošonci (keď bol ešte filiálkou), tak som ho zastúpil. Buď predmodlietím ruženca, litánie alebo krížovej cesty, prípadne som poslúžil ako miništrant, keď bolo treba. Rád som to robil vyše tridsať rokov.

(Medzitým prišiel syn, ktorý pripomenul, že otec chodieval na pobreby za Lesný zúvod „odprevádzat“ a „rečniť“.)

Ako prežívate čas teraz?

No čo už také by som mohol robiť, chodiť už nevládzem, telo už neposlúcha, všetko mám opotrebované, tak využívam čas na modlitbu. Takmer celé doobedie strávim modlitbou – ruženec, litánie, čítam, pokiaľ vládzem a v televízii si zvyknem pozrieť prenos svätej omše.

Milé rozprávanie bolo okorené aj ukázkami starého občianskeho preukazu ešte v červenom obale, ako bolo kedysi zvykom, všetkými starostlivo uloženými ďalšími dokladmi, ktoré sú dnes už raritou. Hoci je náš milý farník obklopený milujúcou starostlivou rodinou, takmer každé rozprávanie začínal alebo končil niečím o svojej manželke, ktorá mu veľmi chýba. A ako sám hovorí: „Mám veľmi dobré a starostlivé deti, zaťu, nevestu, vnúčatá aj pravnúčatá, ale moja manželka...“ a oči sa mu zarsili. Z celého rozprávania o jeho živote je cítiť vďačnosť, pokoru, lásku a oddanosť k Bohu aj v ťažkých chvíľach života.

Cesty Božie sú nevyspytateľné a tá vaša, milý náš pán Jánošík, oslávenec, ešte pokračuje. Vaše modlitby sú veľmi potrebné a svojím pekným životom môžete inšpirovať ďalšie životy.

Milý pán Jánošík, prajeme Vám veľa trpezlivosti a síl v znášaní zdravotných problémov, ktoré sa už v tomto veku ohlasujú, veľa lásky a radosti od najbližších a najmä Božie požehnanie!

(foto archív Jozef Jánošík a autorky)

MÔŽE BYŤ CIRKEV BEZCHYBNÁ? PRIPRAVILA ZUZANA ZÁRECKÁ

Otázka: **Mám pocit, že cirkev sa bráni kritike. Ako by bola bezchybná a všetky chyby brala za automaticky odpustené. Rád by som počul, v akom stave sa nachádza cirkev na Slovensku. Šepká sa, že biskupi sú nejednotní, a tiež, že niektorí kňazi nahrávajú súčasnej moci. Ako to vlastne je?**

Stano

JE CIRKEV BEZ CHYBY?

Sv. Pavol hovorí, že áno: „Pripravil si (Ježiš Kristus) cirkev čistú a nepoškvrnenú, bez akejkoľvek vrásky ...“ Áno, je to predsa jeho tajomné telo. Ale v tejto „bezchybnej cirkvi“ sú veľmi chybní ľudia. A tí pokazia všetko, čo sa pokaziť dá. Pokazia i ohotu obyčajného človeka prijať kritiku a napraviť, čo pokazil. Aj keď to Ježiš Kristus vedel, trval na svojej dôvere v človeka. „Ty si Skala – tebe dám kľúče“ a neodvolal to ani vtedy, keď musel konštatovať, že tento Peter – „Skala“ nechápe, čo je Božie, iba čo je ľudské. Zrejme si bol vedomý, že svojou láskou prekoná každú hlúposť a neschopnosť. Ako je to na Slovensku? Podobne ako všade. Vztáhy medzi biskupmi zodpovedajú vztáhom, aké sú medzi ľuďmi. Boli predsa vzati z ľudu. Divíte sa? Kto nám dal právo idealizovať si biskupov a kňazov a klásť na nich nároky, ktoré si netrúfame klásť na seba? Ježišove slová Petrovi, že nechápe čo je Božie, sú viac ako jasné. Aj napriek tomu je však pravdou, že napokon Peter miloval viac, ako ostatní. Nechajme to len pekne na Pána Boha. Nech On súdi pápeža, biskupov i kňazov. Aj každého z nás. Sme vyvolení, aby sme čistou láskou kráčali životom. Len preto a pre nič iné. Všetko ostatné je záležitosťou nášho Boha. A ten určite nič nepokazí.

(Prevzaté z knihy: JOZEF PORUBČAN, S.J. ODPOVEDÁ- Pozoruhodné odpovede na horúce otázky, ktoré napísal sám život)

PUTOVANIE S TROMI KRÁĽMI BOLO PLNÉ DOBRODRUŽSTVA

IVANA ŠTIBRANÁ

Sviatok Zjavenia Pána je síce ďaleko za nami, ale veríme, že tohtoročná hra zostane mnohým deťom (aj dospelým) dlho v pamäti. Napriek tomu, že sa niesla v atmosfére neúprosne sa blížiacej rozlúčky s pánom dekanom Petrom Šimkom a mínusovým teplotám, užili sme si celodennú púť naplnenú dobrodružstvom, zábavou a napätím.

Animátori pripravili jednotlivé stanovišťa, na ktorých deti plnili úlohy. Príbeh Troch kráľov bol autentický aj v tom, že cestu ukazovala hviezda, bolo treba veľa vytrvalosti, aj prekonania seba samých. Jedinečným a pre niektorých aj najväčším zážitkom bol prechod cez Jaskyňu Driny po tme a v úplnom tichu. Taktiež návšteva priestorov zámku, ktoré bežne nie sú dostupné a hľadanie odkazov, šifier a pokladov. Stretli sme aj Herodesa, proroka a mnoho ďalších zaujímavých postáv. Samozrejme najväčší poklad, Spasiteľa, sme našli v chráme. Ak ho tam dokážeme hľadať stále, putovanie nebolo zbytočné...

(foto Andrej Lančarič, iS)

PREBUDENIE SA K ŽIVOTU

JÁN LANČARIČ

Prelom zimy a jari je časom, kedy sa celá príroda prebúdzá k novému životu. Aj slnko akoby našlo svoju stratenú silu a zohrieva nás intenzívnejšie. Príroda hovorí svojim jazykom o vstupe do nového dňa.

V liturgii sa tento čas prekrýva s pôstnym obdobím. Toto obdobie sa v našom podvedomí často spája s nutnosťou vykonávať obeť, utrpenie či seba zápor. A preto pôstne obdobie mnohí z nás vnímajú aj ako nutné zlo, ktoré treba pretrpieť. Príroda nám však ponúka svojim obrazom pozitívny rozmer pôstu napr. ako prebudenie do nového dňa. Teda pôst, proces prípravy na Veľkú noc možno chápať ako perspektívu vstupu do obnoveného etapy života.

Stereotyp všedných dní v nás môže totiž vytvoriť stav určitého spánku alebo pri najmenšom malátnosti. Všetko pripadá jednotvárne, život akoby strácal chuť. Prebudiť sa z tejto nečinnosti značí otvoriť oči srdca, vnímať skutočné hodnoty a uskutočňovať ich.

Preto poznaním pôstu srdcom je zanechať svet neuskutočniteľných snov a objasniť reálny život s jeho radosťami a bolesťami. Oboje k nemu patria ako naznačuje Ježiš v príbehu pokúšania na púšti / M4,1-11/ t. j. aj v ťažkostiach sa dá kráčať verne, dôverujúc v Božiu moc.

Prebuď sa Ty, čo spíš, vstaň z mŕtvych a bude Ťi svietiť Kristus! – vyzýva k bdelosti aj apoštol Pavol v liste Efezanom, keď hovorí o potrebe rozpoznávať čo je Božia vôľa a čo sa páči Pánovi.

Ak spánok predstavuje autonómny život bez Krista, prebudenie privádza k stretnutiu s lúčmi pravého slnka, ktorým je Kristus. Pôst pozýva aj k tomuto novému rozmeru viery. Nuž príroda má to jarné prebudenie naprogramované, kým my sa o ňo musíme snažiť. Prvý krok k prebudeniu býva zvyčajne najťažší. Po ňom Boh už dá silu aj k ďalšiemu. Lebo on nám nechce ubližovať, túži len po tom, aby sme mali život a mali ho v hojnosti. /Jn10,10/, nielen vonku v záhrade, ale aj vo svojom srdci.

PRECÍTAJTE SI ...

ukážka z knihy **Milovanej Princeznej, Listy od Tvojho Kráľa**,
autor *Sheri Rose Shepherd*
pripravila Mária Romanová

Nasleduj ma...

Tvoje nohy sú nádherne, keď nasledujú mňa. Ja som Cesta, Pravda a Život, láska moja, dal som Ťi nohy na to, aby si životom kráčala so mnou. Tak ako Mojžiš vyviedol môj ľud z otroctva, aj Tvoje krácanie so mnou naplním svojim nadprirodzeným konaním. Keď budeš nasledovať moje vedenie, pocítiš, že kráčame po ceste rovnakým smerom. Chcem, aby si svoj krok udržala na úzkej ceste a ja Ťa pomážem na to, aby si prinášala svoje životodarné slovo druhým. Budeš mať odvalu povedať druhým, že ja som Boh, ktorý dáva spásu všetkým, čo ma chcú poznať. Kráčaj na ďalej so mnou, Princezná, pretože vo svojej duši nesieš moju pravdu meniacu životy. S láskou

Tvoj Kráľ a Tvoj Osloboditeľ

Rozlúčka s vdp. ThLic. Petrom Šimkom sa konala 2. februára 2019 na Hromnice. Symbolika udalosti Obetovania Pána umocňovala výnimočné chvíle. Po svätej omši sa konala farská kaviareň, ktorej sa zúčastnili farníci v hojnom počte. Rozchádzali sme sa s tým, že pán farár nám o sebe ešte dá vedieť a slovo aj dodržal. Ako sa darí novomenovanému pánovi riaditeľovi na jeho pôsobisku, sa môžete dočítať v nasledujúcom pozdrave:

POZDRAV Z MALÉHO RÍMA

PETER ŠIMKO

Mnohí z nás máme skúsenosť s tým, že v živote sme často postavení pred úlohu robiť také veci, čo sme si nikdy nemysleli, že ich budeme robiť alebo kedysi sme si mysleli, že sa nám nikdy nestane, že by sme to robili. Každý z nás máme nejaké talenty: niekto je rodený filozof, iný má dar na jazyky (nielen cudzie, napríklad – jazyk sa mu nezastaví...), ďalší je prakticky zručný, iný má silné sociálne cítenie a pod. Skúste dať takému filozofovi opraviť záchod alebo zmontovať skriňu. Koľkí muži majú napríklad problém niečo si navariť alebo ožehliť? Možno to zvládnú, ale bude to trvať dlhšie.

V podstate vieme, na čo sme zruční, čo nám ide od ruky a na čo sme ľaví. Avšak iba Boh nás pozná dokonale. On vie na 100% na čo máme a na čo nie. Včera som sa stretol s jednou ošetrovateľkou. Nikdy si nemyslela, že bude niečo také robiť a nemala k tomu ani vzťah, ale potom ako jej otec ťažko ochorel, musela sa oňho starať. Bolo to veľmi ťažké, ale tak si na to zvykla a sa jej to zapáčilo, že po smrti otca si urobila kurz a teraz pracuje ako ošetrovateľka a je šťastná, že to môže robiť.

Čo sa týka mňa, nikdy som si nemyslel, že budem pracovať v úrade. Síce pracoval som na súde ako notár a poznám, o čo ide, a preto alebo napriek tomu nie som kancelársky typ. Nemám rád

papiere, robiť s majetkami a peniazmi. Keby som mal rehoľné povolanie, bol by som iste františkán. Milujem slobodu, chudobu, prírodu, kamene, zvieratá, úprimné vzťahy a pre mňa je niečo fascinujúce žiť v Božej prozreteľnosti. Ale Boh vie najlepšie, čo je pre nás dobré. Ak by nebola zmena v živote, možno by sme ostali ako snilkovia či učení podivíni, možno by sme vyleteli (boli „uletení“) a skončili ako Ikaros v starej gréckej bájke.

Ako vyzerá môj bežný deň? Tak ako u väčšiny pracujúcich ľudí. Zamestnanie a služba v rodine. U kňaza zamestnanie a služba Cirkvi. Môže sa to aj prelínať. Ráno vstávam okolo piatich. Modlitba, raňajky. Potom sv. omša o 6.15 hod. u Helenky alebo na úrade a potom ma čakajú povinnosti. Civilní zamestnanci končia o 16.00 hod., kňazi podľa toho, aký je nával práce a čo treba pripraviť. Na začiatku som chodil domov medzi 21.00-22.00 hod., teraz je to lepšie a snažím sa byť doma do 20.00 hod..

Čo sa týka inej pastorácie, je to ešte v pohybe. Chodievam zastupovať a navštevujem raz do týždňa rodinné spoločenstvá a keď treba, spovedám a koordinujem s kňazmi špecifické problémy.

Riaditeľ ABÚ je v podstate moderátor úradu. Nie je to čisto kancelárska úloha. Moja úloha je nielen starostlivosť o budovy, ale aby fungovali vzťahy a spolupracovali všetky oddelenia na úrade: súd, personalistika, ekonomika, majetky, pastorácia, sekretariát, škol-

stvo, kancelária, bezpečnosť, údržba, upratovanie a pod. Od riaditeľa sa očakáva byť mediátorom a nastaviť systém fungovania. Je toho hodne. Ak chcem dobre rozhodovať, treba najprv počúvať a pochopiť. Uvedomil som si, že riaditeľ je ako športové auto. Ide rýchlo, ale má krátku životnosť. Bez modlitby je preto táto funkcia samozničujúca. Preto tak skoro ráno vstávam. Je to pre mňa veľká zmena. Bol som skôr nočný tvor ako ranný. Čas na cvičenie a vychádzky do prírody v tomto tempe bude nevyhnutný.

S odstupom času vnímam, že všetko, čo robí Boh, robí dobre, aj keď dopúšťa. Pán vždy zachraňuje, aj keď to bolí. Až teraz vidím svoju lenivosť, pohodlnosť, vlačnosť v modlitbe a na druhej strane smerovanie k vyhorenosti. Našiel som sa vo sv. Pavlovi, ktorý o sebe povedal, že je väzeň pre Krista. Tu a pri ňom mám šancu dospieť, nájsť sám seba a Boží plán. Nevie, ako a čo to bude, ale pokoj mám v tom, že Boh to vie.

Ďakujem za Vaše modlitby, obetavosť a som rád, že mi Pán doprial byť s Vami tri roky. Život je v pohybe. Všetko sa mení, ale niečo ostáva nemenné: Božie slovo a Eucharistia. Kto je verný Bohu, ľudský faktor ho nemôže sklamať. Kto kvôli ľuďom opúšťa Boha v Eucharistii, ukazuje, že jeho viera bola naivná alebo pretváarka. Ak v živote nájdeme pevný bod, zrazu všetko dá zmysel. Sv. Pavol na to prišiel, keď napísal: *Vieme, že tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré (Rim 8,28)*. Preto nestrácajme dôveru v ťažkostiach. Oni musia prísť, aby zažiarila naša viera a symbolicky oddelila v našom živote plevu od zrna. Žehnám Vás!

Peter Šimko

(foto archív Peter Šimko)

V ČASOCH PRIAZNIVÝCH AJ NEPRIAZNIVÝCH SPOMIENKA NA OTČA BISKUPA THDR. AMBRÓZA LAZÍKA (1897 – 1969) PRI PRÍLEŽITOSTI 50. VÝROČIA JEHO SMRTI

JÚLIA RAKOVSKÁ

Narodil sa 7. decembra 1897 v Trstíne, rodičom Márii a Jozefovi ako druhé dieťa. Prvá bola dcéra Rozália. Pri krste dostal meno patróna dňa a pokrstil ho vtedajší správca farnosti Martin Kollár 8. decembra. Rodičia pracovali na malom hospodárstve, z čoho sa živila celá rodina a Ambrózovi poskytli možnosť ísť na štúdiá.

Prešiel do školy v Šamoríne, aby sa zdokonalil v maďarčine, odkiaľ sa vrátil s vynikajúcim prospechom do Arcibiskupského gymnázia v Trnave. V polovici októbra 1915 zložil mimoriadne skúšky zo šiesteho ročníka.

V júni 1916 sa stal vojakom Trnavského pešieho pluku Uhorskej kráľovskej armády. Podobne ako jeho gymnaziálne štúdiá narušila vojna, tak aj jeho bohosloveckú dráhu komplikovali geopolitické zmeny strednej Európy. 28. októbra 1918 vzniklo Československo a jeho južná hranica rozdelila Ostrihomskú diecézu. Preto musel Ambróz Lazík prestúpiť na teologickú fakultu do Olomouca.

Obdobie štúdia v Olomouci pokladal za kľúčové obdobie jeho kňazskej formácie. V Olomouci však nedoštudoval, ale posledný ročník absolvoval v Nitre, kde 29. júna 1922 prijal kňazské svätenie. Prímičnú svätú omšu odsľúžil 9. júla 1922 v Hájičku, 10 dní po vysviacke. Z domáceho prostredia odišiel v septembri, keď ho biskup Pavol Jantausch ustanovil za kaplána v Dvoroch nad Žitavou. V novembri 1923 si ho vyžiadala profesor Karol Körper do Nových Zámkov. Prvého septembra 1925 bol menovaný za archívára úradu Trnavskej apoštolskej administratúry. V roku 1933 získal doktorát z teológie.

V rokoch 1936 – 1940 bol generálnym vikárom Trnavskej apoštolskej administratúry. V roku 1938 dostal tituly apoštolského protonotára, kanonika Bratislavskej družnej kapituly a bol vymenovaný za rektora Kňazského seminára v Bratislave. V roku 1942 sa stal farárom v Trnave. Po smrti biskupa Jantauscha v roku 1947 sa stal administrátorom Trnavskej apoštolskej administratúry.

Buď pozdravený kríž

Biskupská vysviacka sa konala 14. augusta 1949 na vigíliu sviatku Nanebovzatia Panny Márie. Za biskupské heslo si vybral symbolické „Ave Crux“. Veľa pútnikov z celého Slovenska sa na túto príležitosť vydalo na cestu vlakom do Trnavy. Žiaľ, nepriatelia Cirkvi za-

*AVE CRUX
JÚLIA RAKOVSKÁ
K 50. VÝROČIU ÚMRTIA
BISKUPA AMBRÓZA LAZÍKA*

*Od nepamäti Boží dych
trnavským poľiam rozčesáva vlasy:
volaný túžbou zblúdených
zasadil súcit do stvorenej krásy.*

*Na skromných pleciach nesený
nezvratný údel, k najmenším sa zniží
a každým krokom k jeseni
príbúda kľincov na človečom kríži.*

*Požehnaj jazvy príkoria,
v hojivom tichu pod ochranou veží,
Bohoroďička. Ty, ktorá
bdieš v jeho hlase. Nech zostane svieži!*

kázali zastavovať vlakom na trnavskej železničnej stanici, aby zabránili účasti veriacich na biskupskej vysviacke. Vysviacka bola radostná, ale niesla sa aj v znamení určitého napätia. Po jej ukončení biskup Lazík udeľoval zhromaždenému zástupu požehnanie. Trnavská katedrála bola preplnená živými chrámami veriacich ľudí, ale ešte viac ich bolo zhromaždených na námestí pred katedrálou.(1)

Biskupská vysviacka Ambróza Lazíka a Róberta Pobožného sa uskutočnila pod dohľadom Štátnej bezpečnosti, ktorá sa účasť veriacich snažila všemožne prekaziť. Nijaké noviny, vrátane Katolíckych, ju ani slovom nepropagovali, počet brožúr s obradmi umelo limitovali, podobne ako pamätne obrázky.(2) V deň vysviacky bola zastavená vlaková i autobusová doprava do Trnavy. O neúnosnom obmedzovaní účasti veriacich informoval aj Vatikánsky rozhlas: v rýchliku od Tatier do Trnavy sprievodca oznámil, že v Trnave vlak nezastaví. Na poznámku cestujúceho, že zatiahne záchrannú brzdu, odpovedal, že všetky sú vypnuté a vôbec nefungujú. A tak slovenskí katolíci, ktorí sa chceli zúčastniť na tejto náboženskej slávnosti nenašli iné východisko, ako zostúpiť v Leopoldove a putovať do slovenského Ríma pešo.(3)

Ťažké päťdesiate roky prežíval biskup Lazík v domácom väzení, pod dozorom ŠTB. V roku 1951 sa nemohol zúčastniť pohrebu vlastného otca v Trstíne. Všetky tieto udalosti sa podpísali na jeho zdraví. Biskupov zápis v jeho kalendári – denníku z 19. mája 1950: „Pohreb môj-

ho drabého otca v Trstíne, predpoludním. Obrady vykonal najdostojnejší pán Jozef Greguška. Mne nebolo dovolené ísť na pohreb.“(4)

Zamedzenie účasti syna na pohrebe otca – to je drastický zásah do intimity a slobody človeka... V prípade Ambróza Lazíka však predstavoval iba akýsi vrchol Padovca: veď jeho život bol plný iných, podobne drastických zásahov a opatrení.(5)

Trnavská novéna

Úctu veriacich k „patronke slovenského národa“ prehĺbil zavedením dodnes živej tradície novembrového mariánskeho deviatnika, ktorému predchádzalo mariánske trídium v roku 1943.

Vtedy sa Trnavčania 21. novembra 1943 zasvätili Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie obnovením sľubu, predčítaného pánom farárom Lazíkom. V roku 1944 sa už mariánske slávenia rozšírili na novénu, čiže deväťdňovú pobožnosť od 13. do 21. novembra.(6)

Skromnosť a kultivovanosť

Biskup Lazík bol od základu nekonfliktná povaha, v súkromnom živote sa radšej ospravedlnil, ako by mal znášať pocit viny voči inej osobe.(7) Katolícke noviny popri jeho mariánskej zbožnosti vyzdvihli obozretnosť, takt, milotu, optimizmus, široký rozhľad, uhladené spoločenské vystupovanie i diplomatické schopnosti.(8) Trnavský týždeň ho opísal ako „skromného rodáka trnavského kraja“, „kňaza v tom najopravdivejšom zmysle“, sociálne založeného, húževnatého, skromného a prístupného. (9) Biskup Lazík dokázal priznať, že aj preňho je práca v Pánovej vinici občas ťažká a aj on môže zlyhávať. Na jeden list plný komplimentov oponoval, že „... pravda je predsa len taká, že mám veľa slabostí a neraz sa mi búri duša, či som dostatočne zadosťučínil svojim povinnostiam. ... Ale aj inak mám mnoho nedostatkov. To nie je falošná pokora, ale realita. Len tomu vďačím za určité výsledky mojej práce, že sa tak mnohí za mňa modlili.“(10)

Tým, ktorých opúšťali sily, biskup neváhal napísať aj viacstranové povzbudenia, napríklad jednej upratovačke z bratislavskej onkológie, ktorá sa mu na štyroch rukopisných stranách zdôverila, že ju pre jej zamestnanie ktosi vysmial a ona sa cítila ponížená. „Milá Mária,“ odpovedal biskup, „dobré ste urobili, že ste sa zdôverili s ťažkosťami. ... Nemyslíte si, že vaša terajšia práca je ponižujúca, že by ste sa za ňu mali hanbiť? ... Dobrý kresťan katolíck získa svoju dušu zaslúžky každou poriadnou prácou, a to u samého Pána Boha. ... Hoci je aj druhoradá, ale vykonaná ochotne a s dobrým úmyslom, pred Pánom má veľkú hodnotu.“(11)

Zomrel nám otec

ThDr. Ambróz Lazík zomrel po relatívne pokojnej noci v nedeľu ráno 20. apríla 1969 o trištvrte na šesť, na úsvite Nedele Dobrého pastiera.(12) „Zomrel nám otec,“ znel nekrológ v Duchovnom pastierovi. Pohrebnú svätú omšu slávil biskup Róbert Pobožný. Vatikánsky rozhlas odhadoval účasť na dvadsaťtisíc veriacich „nielen z Trnavy a okolia, ale z celého Slovenska, z toho vyše päťsto kňazov.“(13) Duchovný testament biskupa, najmä pasáž o vzájomnej láske a láske k Cirkvi najlepšie vystihuje základné významové línie i motivačné východiská jedného ľudského života, spejúceho k prahu večnosti.(14) Posledné posolstvo 72-ročného biskupa znelo: „Veľmi prosím oltárnych bratov, aby mi odpustili, ak som niekoho urazil alebo zarmútil. Aj svojich veriacich prosím, aby mi moje veľké nedostatky láskavo prehládli. A všetkých úpenlivo prosím o modlitby. ... Milujte svätú Cirkev, buďte verní jej viditeľnej hlave, buďte jednotní...! Aj pozemskej vlasti oddajte to, čo jej podľa božského práva patrí.“(15)

Pozn. (1) HAEKO, Jozef: Ave Crux. Život a dielo biskupa Ambróza Lazíka. Trnava: SSV 2006, s. 5.

(2) VNUK, František: Vládni zmocnenci na biskupských úradoch v rokoch 1949 – 1953, c. d., s. 64.

(3) AVR, f. Slovenská redakcia, kr. 2. Vysielanie Vatikánskeho rozhlasu č. 450 z 1. októbra 1949.

(4) Súkromný archív Magdalény Jamrichovej (SAMJ) – Trstín. Videozáznam zo storočnice narodenia biskupa Ambróza Lazíka, stopa 0:24 – 0:26.

(5) HAEKO, Jozef: Ave Crux. Život a dielo biskupa Ambróza Lazíka. Trnava: SSV 2006, s. 7.

(6) RADVÁNI, Hadrián: Panna Mária Trnavská. Spolok svätého Vojtecha – Trnava 2003, s. 39.

(7) HAEKO, Jozef: Ave Crux. Život a dielo biskupa Ambróza Lazíka. Trnava: SSV 2006, s. 287-288.

(8) Msgr. Dr. Ambróz Lazík 25 rokov kňazom. In: Katolícke noviny, roč. 62, č. 24 z 22. júna 1947, s. 3.

(9) Msgr. Dr. Ambróz Lazík apoštolským administrátorom. In: Trnavský týždeň, roč. 1, č. 23 z 19. júla 1947, s. 1.

(10) ARKABÚ, Trnava, f. Ambróz Lazík. List Lazíka Z. Tóthovi zo 6. augusta 1959.

(11) ARKABÚ, Trnava, f. Ambróz Lazík. List Lazíka Márii M. z 29. januára 1955.

(12) SAMJ – Trstín. List A. Takáča P. Hnilicovi z 20. apríla 1969.

(13) AVR – Rím, f. Slovenská redakcia, kr. 1969. Vysielanie Vatikánskeho rozhlasu č. 115 z 25. apríla 1969.

(14) HAEKO, Jozef: Ave Crux. Život a dielo biskupa Ambróza Lazíka. Trnava: SSV 2006, s. 284.

(15) ČÍŽIK, Ján: Nečakaná smrť biskupa ThDr. Ambróza Lazíka. In: Katolícke noviny, roč. 84, č. 17 z 27. apríla 1969, s. 1.

(foto archív SSV Trnava a súkromný archív Magdalény Jamrichovej)

JULIUS SLOVACKI
PROROCKÁ BÁSEŇ NA SV. OTCA JÁNA PAVLA II.

Uprostred zmätkov (1848)
(PRIPRAVILA ELEONÓRA ČURAJOVÁ)

Uprostred zmätkov vydá hlahol nový
Mohutný zvon
Hľa, slovanskému pápežovi
Boh chystá trón!

Ten pred nástrahou zbrane neutecie
Jaĸ jeden vlach
Strachom ho neroztrasú ani meče –
Svet je len prach...

Tvár jeho Slovom planie, svetlom sviati
Blúdiacim smer,
Národy pôjdu za ním ako deti
Do božích sfér.

Modlitby jeho blahozvesti
Počúvne ľud,
Na jeho hlas i slnko uprostred cesty
Zastaví púť...

Hľa, už sa blíži, príde s mocou slova
I ľudských síl,
Utiši v cievacích vládach pápežova
Krv našich žíl.

Rozkoleť sa v srdciach plam, čo horí,
V tvorivý ruch,
V ňom všetko pochopené priam hneď stvo-
rí
Sám Svätý Duch.

Je treba síly, pozdvihnúť svet znova,
By mohol stáť,
Slovanský pápež lásku ku všetkým chová
Aĸo ich brat.

On nájde balzam na neduhy sveta,
Na každý žiaľ,
Anjeli boží skryšia mu trón z kvietia
Na piedestál.

On rozdá lásku! Kým mocnárov čaty
Vnucujú zbraň,
Sviatosťnej síly plápol rozohriaty
Dá jeho dlaň.

Slov holubica z pier mu vzlietne čistá
Hymnická zvesť
Novinka sladká, Duch a sila Krista
Do ľudských ciest.

Národy zratri mocou svojho hlasu,
Vykročia vpred
K vznešeným cieľom hľadať večnú spásu
Z osídľel bied...

Sviatosťná moc a bratská pomoc v lúde
Vyhostí strach,
Tá moc sa v dušiach prejavovať bude
Cez smrti prah...

Čoskoro príde muž ten požeňnaný
Tieň, potom tvár
Vyčistí sveta pliahy, hrdzy, rany,
Temravy chmár.

Dá svetu zdravie, lásku posvätiť sa –
Záchranu preň,
Nevesta – Cirkvi pozmetá prach z líca,
Šedivý tieň,
Zaskvie sa mocou Božia krásavica
Sťa jasný deň

KRSTY

19. 1. 2019 – FILIP
ASCHENSCHWANDTNER
19. 1. 2019 – NATAŠA ŽALUDOVÁ
20. 1. 2019 – ŠARLOTA REPOVÁ
16. 3. 2019 – MIRIAM ŠTRBKOVÁ
24. 3. 2019 – OSKAR GENČÚR
24. 3. 2019 – MATEJ VALÁŠEK

SOBÁŠE

8. 2. 2019 – Marek Žembery (*Kozárovce*)
a Monika Obúlaná (*Smolenice*)

2. 3. 2019 – PETER HOLIČ (*Sološnica*)
a ANDREA ŠPOTÁKOVÁ (*Sološnica*)
9. 3. 2019 – IMRICH KARDOŠ (*Nadlice*)
a ZUZANA MASAROVICOVÁ (*Topoľčany*)

POHREBY

28. 12. 2018 – JOZEF SOLÁR (*1931*)
8. 1. 2019 – JÁN PORUBSKÝ (*1947*)
28. 1. 2019 – MÁRIA POSPÍŠILOVÁ (*1933*)
29. 1. 2019 – VOJTECH GRÓF (*1938*)
30. 1. 2019 – JOZEFA KAPECOVÁ (*1933*)
6. 2. 2019 – ANTON KUČERA (*1950*)
9. 2. 2019 – VLASTA VAJKÚNYOVÁ (*1935*)

12. 2. 2019 – JÁN FANČOVIČ (*1923*)
23. 2. 2019 – DEZIDER GAŠPAROVIČ
(*1939*)
1. 3. 2019 – BOŽENA BOHÁČKOVÁ (*1954*)
5. 3. 2019 – ZUZANA JAKUBČIKOVÁ
(*1970*)
20. 3. 2019 – ANNA ZEZULKOVÁ (*1941*)
27. 3. 2019 – MÁRIA HORVÁTHOVÁ
(*1949*)
4. 4. 2019 – BLAŽENA OLŠOVSKÁ (*1940*)
15. 4. 2019 – FRANTIŠEK ŠIMONČIČ
(*1923*)

MASKA

FARNÍK Z NEŠTICHA

Nie je pravda, že sa masky začali používať pri karnevaloch v Benátkach. Používali ich už v Starovekom Grécku pri oslavách boha Dionýza. Postupne sa nimi znázorňovali – predstavovali nielen bohovia, ale aj ľudia, ba i zvieratá. Nielen herci sa naučili nosiť masku. Dnes je to bežná prax. Nosíme masku pretvárkou rôznych stupňov. Zvláštnu skupinu tvorí fenomén „sväté pokrytectvo“. K tomu sa ešte vrátim. Stáva sa, že i my – farníci, ktorí načúvame božiemu Slovu a poddávame sa mu, po nedeli odhodlane vstupujeme do pracovného týždňa s predsavzatím zlepšiť si vzťahy, s láskou pomáhať iným, žiť ústretovo, (jednoducho – plniť každodenne Božiu vôľu), skončíme ako to zrno Rozsievачa v trnístej, či kamenistej pôde. Životné praktiky postupne udusia našu dobrú vôľu.

Zamyslime sa. Či sme si nesľúbili nedávno pri narodení Diet'at'a, pri jasličkách, že si ustrážime všetko objímajúcu milotu, zhovievavosť, radosť a nadšenie? Neznámi ľudia – i neveriaci – zrazu zastavia auto a pýtajú sa dedka s nákupnou taškou, či ho môžu odviezť! Ľudia, kde je tá čarovná atmosféra okolo Vianoc? S nadšením sme si zabezpečili Betlehenské svetlo a ustrážili sme ho vo svojich rodinách. Ako dlho sme ho ustrážili v našich srdciach v duši? Kam sme to po pár týždňoch opäť zase a znovu doputovali?

Jeden starý, šedivý kňaz mi povedal: „*Je chybou dopustiť sa hriechu, ale väčšou chybou je v ňom zotrvať!*“

Boh je spravodlivý sudca, ale On vidí našu úprimnú ľútosť a pre nadpozemsky veľké milosrdenstvo nám nielen odpustí, ale darom Ducha nás pri našej snahe posunie vpred.

Žil v mestečku chlapec, škaredý od narodenia. Rodičov trápilo, že ich synka všetci odstrokovali, nik sa s ním nechcel hrať. Rodičia dúfali, že až sa chlapec zmení v muža, jeho ošklivosť sa stratí, ale mladík sa z tej samoty stával postupne aj podivínom. Rodičia od žiaľu zomreli. Mladý muž nemal nikoho. Raz do obce prišiel drotár. Vracal sa z cudziny domov a cestou si privyrábal. Kto si ho poslal prespať do chalupy samotára. Drotár mu ponúkol peniaze, ten ich neprijal, ale nocľah mu neodmietol. Drotár premýšľal, ako ho z tej mizérie dostať. Poradil mu, aby nosil masku. Napríklad takú, ako vyzerá svätec na obrázku v dome. Do samotára akoby vošla iskra. Povypytoval sa, kde v cudzine žije majster maskér, predal dom a vydal sa na cestu. Veľa príkoria musel podstúpiť, ale nádej ho hnala ďalej, až chýrneho majstra našiel. Ponúkol mu všetko čo mal, obrázok svätca k tomu a práca začala. Majstrovo srdce sa pohlo súcitom s týmto nepek-ným, ale predsa jeho blížnym a sku-

točne sa vyznamenal. Mladý muž mal novú tvár – masku, s ňou získal seba-vedomie, bol v ňom nový život – nový duch. Zaraz si našiel prácu, pracoval s radosťou a nik ho neodstrokoval. Nepil, nekartoval, bol ochotný a svedomitý. Zakrátko sa zapáčil slušnému dievčaťu a jeho srdce sa jej otvorilo. Jeho život sa neuveriteľne zmenil. Za nasporené peniaze kúpil pozemok, začal so stavbou domčeka a chystali s dievčaťom svadbu. Bystrá žena však po svadbe zistila, že jej muž nosí masku. Taktne sa ho snažila nahovoriť, aby aspoň na chvíľu pred ňou masku zložil. Má ho rada a nech je aký je, ona ho neopustí! Muž ju poprosil, aby v mene ich lásky nenástojila. Prešlo pár mesiacov a manželka začala znovu naliehať. Nakoniec muž podľahol a masku dal dolu. Žena prekvapená nebola. „Prečo si nosil masku?“, pýtala sa. Muž nechápal! Odvážil sa pozrieť do zrkadla a prekvapením zabudol dýchať. Jeho tvár sa výrazne zmenila, teraz mala podobu svätca z obrázkov, ktorý aj v novom dome visel na stene.

Verme a znovu skúsajme byť milými, dobrotivými, ľudskejšími nielen na Vianoce, ale s darom Ducha Svätého sa krôčik po krôčiku stane naša tvár menej zamračenou a hlavne naša duša viacej otvorenou pre Boha, blížneho, spoločnosť. Staneme sa soľou zeme!

Farský časopis Smolenický posol. Vydáva Rímskokatolícky farský úrad v Smoleniciach.

Redakčná rada: Emília Bihariová, Miroslava Gregušová, Marianna Hudcovičová, Darina Jajcayová, Ján Jakubec, Ivana Janáčková,

vdp. Vladimír Kiš, Júlia Rakovská, Ivana Štibraná.

Cenzor: vdp. Vladimír Kiš

S cirkevným schválením Arcibiskupského úradu v Trnave, dňa 10. decembra 2013, č. 8976/13. NIHIL OBSTAT.